

การพัฒนาคู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1
DEVELOPING A MANUAL FOR ORGANIZING ACTIVITIES TO
PROMOTE LEARNING EXPERIENCES FOR EARLY CHILDHOOD OF
TEACHERS IN SCHOOLS UNDER THE SURAT THANI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

¹อติตยา มีมัสสุ, ²นัจจรี เจริญสุข และ³ชูศักดิ์ เอกเพชร

¹Atitaya Meemussu, ²Natjaree Jaroensuk and ³Chusak Ekpetch

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, ประเทศไทย

Suratthani Rajabhat University, Thailand.

¹krupapare.mee03@gmail.com

Received September 10, 2021; Revised November 2, 2021; Accepted December 30, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 2.) พัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และ 3.) ประเมินผลความพึงพอใจของคู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 การวิจัยมี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ประชากร ได้แก่ ครูปฐมวัยจำนวน จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

¹ นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

³ รองศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ประเมินคู่มือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความเหมาะสม มีค่าความเชื่อมั่น 0.91 ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความรู้และพึงพอใจของคู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอนปฐมวัย จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของคู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และแบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าความเชื่อมั่น 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1.) ความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 2.) ผลการพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา พบว่า คู่มือประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ธรรมชาติของเด็ก 3-6 ปี การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งประกอบไปด้วย กิจกรรม ความหมาย ความสำคัญ เทคนิคต่างๆ และตัวอย่างการจัดกิจกรรม ผลการประเมินความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการประเมินการใช้คู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา พบว่า คะแนนวัดความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการใช้คู่มือ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านเนื้อหาและด้านกายภาพ

คำสำคัญ : การพัฒนาคู่มือครู, การจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้, เด็กปฐมวัย

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the needs of teachers in organizing activities to promote learning experiences for early childhood, 2) to develop a teacher manual for activities to promote learning experiences for early childhood, and 3) Assessing the satisfaction of the manual for organizing activities to promote learning experiences for early childhood of teachers under the Surat Thani Primary Educational Service Area Office 1 , the research consisted of 3 steps: Step 1 studied the needs of teachers in organizing activities to promote learning experiences for early childhood children. The population consisted of 175 early childhood teachers. questionnaire tool have a confidence value of 0. 92 Data were analyzed using basic statistics such as mean

and standard deviation. Step 2: Developing a teacher manual for organizing activities to promote learning experiences for early childhood. The manual was evaluated by 5 experts, the tool used as a suitability assessment. The confidence level was 0.91. Step 3: Assess the knowledge and satisfaction of the manuals for organizing activities promoting learning experiences for early childhood. The target group was 18 early childhood teachers. The tool was used as a test to measure the understanding of the teacher's manual in organizing activities to promote learning experiences for early childhood. and satisfaction questionnaire have confidence 0.91 The data were analyzed using basic statistics such as mean and standard deviation. 91 Step 3: Evaluate the satisfaction of the manual in the organization of activities promoting the organization of learning experiences for early childhood. The target group was 18 early childhood teachers. The tool was used as a test to measure the understanding of the teacher's manual in organizing activities to promote learning experiences for early childhood. and satisfaction questionnaire have confidence 0.91 The data were analyzed using basic statistics such as mean and standard deviation. 91 Step 3: Evaluate the satisfaction of the manual in the organization of activities promoting the organization of learning experiences for early childhood. The target group was 18 early childhood teachers. The tool was used as a test to measure the understanding of the teacher's manual in organizing activities to promote learning experiences for early childhood. and satisfaction questionnaire have confidence 0.91 The data were analyzed using basic statistics such as mean and standard deviation. The results of the research were as follows: 1) The needs of teachers in organizing activities to promote learning experiences for early childhood children found that overall and each aspect at a high level In order of average value from least to most, the measure and evaluation of the organization of learning experiences for early childhood. Organizing activities to promote learning experiences for early childhood in planning of learning experiences for early childhood Regarding the process of organizing learning experiences for early childhood children 2) The results of the development of teacher manuals in organizing activities promoting learning experiences for early childhood in schools found that the manual consisted of introductions, objectives, nature of children 3-6 years old, activities arrangements. for preschool children, which includes activities, meanings, importance, techniques and examples of activities. results of suitability assessment 3) The results of the assessment of the teacher's manual in organizing activities to promote learning experiences for early childhood in schools It was found that the cognitive scores before and after using the manual There was a statistically significant difference at the .01 level. The results of the satisfaction assessment of using manuals in organizing activities promoting learning experiences for early childhood in schools found that overall and each aspect at the highest level Sort

the averages from least to greatest, i.e. application side. in organizing activities, in terms of content, and in physical aspects.

Keywords :Teacher's Manual, activities to promote learning management, early childhood

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ปี พ.ศ.2545 เป็นกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาทางการศึกษา และถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา อาจสรุปหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาได้ ดังนี้ ด้านหลักสูตร ปรากฏตาม มาตรา 8 (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตามมาตรา 28 หลักสูตรสถานศึกษาต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับบุคคลพิการ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิต ของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่งและ วรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง และด้านการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาทางสังคม

การจัดการเรียนรู้เป็นที่ยอมรับว่าผู้เรียนหรือบุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกัน และทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้จึงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้จัดการเรียนรู้ควรมีความเชื่อพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ คือ เชื่อว่าทุกคนมีความแตกต่างกัน เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ และเกิดได้ตลอดเวลา การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงมีการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการสืบค้น เน้นงานที่มีปฏิสัมพันธ์ บทเรียนที่มีความยืดหยุ่น เคารพคุณค่าของความแตกต่างอย่างหลากหลาย ซึ่งต้องมีครูหรือผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้ที่มีการส่งเสริมสนับสนุน ผู้เรียน ประเด็นสำคัญของผู้สอนยุคใหม่ ต้องไม่เน้นที่“การสอน” แต่ทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจ ให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน เน้นการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ เป็นผู้ชี้แนะการเรียนรู้ ในด้าน เนื้อหาสาระสำคัญที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ สำหรับศตวรรษที่ 21 จะยึดหลัก 3Rs ประกอบด้วย การอ่าน การเขียน และมีความรอบรู้ในด้านคณิตศาสตร์ และ หลัก 4Cs ประกอบด้วย การคิดแบบมีวิจารณญาณ คือ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีเหตุผลและต้องสามารถตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่คิดนั้นด้วย การสื่อสาร คือต้องมีความสามารถใช้ศัพท์ใช้ภาษา ใช้ ICT และใช้จิตวิทยาเพื่อสื่อสารกับ ผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จได้ การทำงานร่วมกัน คือ มีความสามารถในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จึงมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีความสุขตาม

คุณลักษณะตามวัยของเด็ก มีทักษะการใช้ชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยมีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชนและ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กให้ได้ตามมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดประสบการณ์สำคัญของเด็กจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจะต้องให้เด็กได้ลงมือทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาในเด็กครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยเฉพาะ ในระยะแรกเริ่มของชีวิตและ ช่วงระยะปฐมวัยจึงมีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นรากฐาน ของพัฒนาการก้าวต่อไปของ ชีวิตเด็กแต่ละคน ตลอดจนเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนด ความสามารถ แรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ และมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองของเด็ก ที่จะส่งผลต่อเนื่องจากช่วงวัยเด็กไปสู่วัยรุ่นและวัย ผู้ใหญ่ ประสบการณ์สำคัญ จะเกี่ยวข้อง กับการจัดสภาพแวดล้อมทุกด้าน ที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการ เรียนรู้และมีความสามารถ ในการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัว ในวิถีชีวิตของเด็กและใน สังคมภายนอก จะส่งเสริมเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และสามารถพัฒนาต่อเนื่องไปสู่ ระดับ ที่สูงขึ้น ประสบการณ์สำคัญที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กนั้น พ่อแม่ผู้เลี้ยงดูหรือผู้ปกครองจำเป็นต้องสนับสนุนให้เด็กได้มี ประสบการณ์ตรงด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย การสร้าง ความรัก ความผูกพันกับคนใกล้ชิด การปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและสิ่งต่างๆ รอบตัวและการรู้จักใช้ ภาษาสื่อความหมาย ดังนั้น การฝึกทักษะต่าง ๆ ต้องให้เด็กมีประสบการณ์สำคัญผ่านการปฏิบัติ กิจวัตรประจำวัน และการเล่น ให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการเลียนแบบ รู้จักลองผิดลองถูก สำรวจ ทดลอง และลงมือกระทำจริง การปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของ บุคคล และธรรมชาติรอบตัวเด็ก ตาม บริบทของสภาพแวดล้อม จำเป็นต้องมีการจัดประสบการณ์สำคัญที่ยึดตัวเด็กเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, : 15)

การพัฒนาคุณภาพของคนให้มีคุณภาพที่ดีต้องอาศัยระบบการศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพ และมี คุณภาพทุกระดับการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับปฐมวัยนับเป็นการศึกษา เบื้องต้นที่มี ความสำคัญต่อชีวิตในอนาคตของเด็กเพราะเป็นการปูพื้นฐานการศึกษาที่สำคัญและ ช่วยเสริมสร้าง พัฒนาการความพร้อมทั้ง 4 ด้าน ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ทั้งนี้เพราะเด็กในช่วง 6 ปีแรกของชีวิตเป็นช่วงเวลาที่จะเริ่มพัฒนาความรู้สึกรู้จักคิดที่ดีต่อตนเอง ดังที่ พรณี ชูไทย (2538 : 104) ได้กล่าวว่า ความรู้สึกรู้จักคิดที่ดีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ ในการพัฒนาบุคลิกภาพ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะ ของการอบรมเลี้ยง ดูและให้ การศึกษา มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความ พร้อมในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริม พัฒนาการเด็กทุกด้านไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญ และสาระการเรียนรู้สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัย แต่ละ แห่งต้องมีหลักสูตรสถานศึกษามีการวางแผนหรือ กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ เด็กบรรลุมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้สอนปฐมวัยหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา เด็ก เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผ่านการเล่น เด็กได้รับประสบการณ์ตรง จากการเล่นโดยยึด หลักจิตวิทยาและธรรมชาติของเด็ก ใช้เทคนิควิธีการบูรณาการสาระความรู้ทักษะ ประสบการณ์ที่

ต้องการให้เกิดกับเด็กด้วยการเล่นให้เข้าด้วยกัน ทำให้เด็กได้เล่น แสดงออก ได้ร้องเพลง เด็กรู้สึกสนุกสนาน อยากเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งเป็นการ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำเน้นการปฏิบัติด้วยการแสดงออกโดยการเล่นภายใต้การดูแล ช่วยเหลือของครูซึ่งจะเป็นเรื่องติดต่อกับสืบเนื่องไปตลอดชีวิต ดังนั้น การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก จึงจำเป็นต้องเน้นการจัด ประสบการณ์ให้เหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการและชีวิตของเด็ก หากเด็กในวัยนี้ได้รับการเลี้ยงดูได้ถูกต้องและเหมาะสมก็จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1
2. เพื่อพัฒนาคู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 เป็นวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 122 โรงเรียน ครูปฐมวัยทั้งหมดจำนวน 304 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 175 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970)

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนประเมินความรู้และความพึงพอใจในการใช้คู่มือในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 จำนวน 9 โรงเรียน รวม 18 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1

2.3 แบบประเมินความรู้และความพึงพอใจในการใช้คู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t-Test และ ใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2 กลุ่มขึ้นไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในแต่ละประเด็นของสภาพความต้องการ ความเหมาะสม และประเมินความรู้และความพึงพอใจของคู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาของความต้องการการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ความเหมาะสม และความรู้ ความพึงพอใจในการใช้คู่มือซึ่งจะนำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.44	0.54	มาก
2. ด้านกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.38	0.54	มาก
3. ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้	4.50	0.44	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.54	0.51	มาก
รวม	4.46	0.32	มาก

จากตาราง 1 ความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

จากการทำแบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย นำผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน และประเมินความเหมาะสมของโครงร่างคู่มือเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของโครงร่างคู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1

2. ผลการพัฒนาคู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ดังนี้

ความเหมาะสมของโครงร่าง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา	4.30	0.27	มาก
2. ด้านการใช้ภาษา	4.20	0.33	มาก
3. ด้านรูปแบบและการออกแบบ	4.28	0.34	มาก
4. ด้านการนำไปใช้	4.36	0.17	มาก
รวม	4.29	0.11	มาก

จากตารางที่ 2 ระดับความเหมาะสมของคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของคู่มือแต่ละด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการนำไปใช้ ด้านเนื้อหา ด้านรูปเล่มและการออกแบบ ด้านการใช้ภาษา โดยโครงสร้างคู่มือในการจัดกิจกรรม มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 โครงร่างคู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

เมื่อผ่านการประเมินความเหมาะสมของโครงคู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนั้น ลำดับต่อไปผู้วิจัยนำคู่มือดังกล่าวไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายโรงเรียนจำนวน 9 โรงเรียน ครูปฐมวัยทั้งหมด 18 คน และทำการประเมินความรู้และความพึงพอใจของคู่มือ โดยมีผลการประเมินดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังการใช้คู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

การทดสอบวัดความรู้	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนการใช้คู่มือ	18	6.28	1.49	-9.013
หลังการใช้คู่มือ	18	9.50	0.51	

**Sig. < .01

จากตารางตอนที่ 3 ครูผู้สอนที่ใช้คู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีผลคะแนนความรู้ความเข้าใจ หลังการใช้คู่มือเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจในการใช้คู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ดังตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการใช้คู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

ความเหมาะสมของโครงสร้าง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านกายภาพ	4.50	0.54	มากที่สุด
2. ด้านเนื้อหา	4.52	0.62	มากที่สุด
3. ด้านการจัดกิจกรรม	4.71	0.32	มากที่สุด
4. ด้านการนำไปใช้	4.86	0.29	มากที่สุด
รวม	4.65	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ความพึงพอใจในการใช้คู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านเนื้อหา และด้านกายภาพ

อภิปรายผล

การพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ว่า เด็กปฐมวัยอายุ 3 – 6 ปี จำเป็นได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผู้สอนจึงให้ความสำคัญเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมต่อกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (2560 : 16) ได้กล่าวถึง หลักการและแนวทางในการพัฒนา และส่งเสริมเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับปฐิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการ และการได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็ก

กับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มศักยภาพ และสอดคล้องกับ ชุดิกายูจน์ ทองธรรม (2560 : 10) กล่าวว่า การศึกษาระดับปฐมวัยมุ่งที่จะพัฒนาและส่งเสริม พัฒนาการตามวัยของเด็กได้พัฒนาอย่างเต็ม ศักยภาพ ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญานันถึงคุณค่าชีวิตของเด็กแต่ละคนมีเสรีที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์มี เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว สร้างสรรค์ และส่งเสริมให้เด็กได้มีทักษะต่างๆที่นำไปสู่การเป็น ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อสังคม

2. ผลการพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 บทนำ ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์ของคู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ตอนที่ 3 ธรรมชาติของเด็ก 3-6 ปี และตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยซึ่ง ประกอบไปด้วย กิจกรรม ความหมาย ความสำคัญ เทคนิคต่างๆ และตัวอย่างการจัดกิจกรรม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าในการสร้างคู่มือในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี สังเคราะห์ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากการสำรวจความต้องการการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย และผ่านการตรวจสอบร่างเป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย และครูผู้สอนปฐมวัย พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก วิเคราะห์องค์ประกอบของคู่มือครูในการจัด กิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 และได้นำองค์ประกอบ ที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ ช่วยให้เกิดคู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา ฉิมประเสริฐ (2554) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของคู่มือที่ดีนั้น ต้องเป็นประโยชน์ต่อผู้นำไปใช้ ง่ายต่อการทำความเข้าใจ โดยประกอบไปด้วยคำชี้แจงในการใช้ คู่มือ เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของนักเรียน และครอบคลุมทุกด้าน วิธีนำไปใช้และการแนะนำแหล่ง ความรู้อ้างอิงต่าง ๆ ตลอดจนการเสนอสื่ออุปกรณ์ ที่สอดคล้องกับ เนื้อหาหรือกิจกรรมและ สอดคล้องกับงานวิจัยของนันท์นัส รอดทัศนาศ (2554: 52) กล่าวว่า องค์ประกอบของคู่มือ นั้น จำเป็นต้องมีให้ครบถ้วน และชัดเจนทุกองค์ประกอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ นักเรียน ซึ่งได้ แบ่งออกเป็น ส่วน ๆ ดังนี้ 1.) ส่วนของคำชี้แจง 2.) ส่วนของเนื้อหาสาระ 3.) ส่วนของกิจกรรม ขั้นตอนวิธีการ และเวลาดำเนินการ 4.) ส่วนของสถานทีวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อต่าง ๆ 5.) ส่วน ข้อเสนอแนะ 6.) ส่วนของการวัดผลและประเมินผล

3. ผลการประเมินความรู้และความพึงพอใจในการใช้คู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านเนื้อหา และด้านกายภาพ ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก คู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ได้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ มาอย่างเป็นขั้นตอนและเหมาะสม โดยเฉพาะการตรวจสอบร่างเป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยและครูผู้สอนปฐมวัย จนได้คู่มือสำหรับครูผู้สอนปฐมวัยนำไปใช้จริง ส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาทักษะของเด็กให้ครอบคลุมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม-จิตใจ และสติปัญญา และมีแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับสุภาพ ไชยช่อฟ้า (2554 : 77 - 78) ได้ศึกษา เกมฝึกการพูดเพื่อการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศรีโกสุมวิทยมิตราภพที่ 209 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการจัดประสบการณ์ โดยใช้เกมฝึกการพูดเพื่อการสื่อสารและความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดประสบการณ์โดย ใช้เกมฝึกการพูดเพื่อการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุ 4 - 5 ปี จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ แบบประเมิน การพูดเพื่อการสื่อสาร และแบบวัดความพึงพอใจ สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย คือค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานและการทดสอบค่าที่ (t-test) ผลปรากฏว่า การพูดเพื่อการสื่อสารโดยใช้เกมฝึกการพูดหลัง เรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และระดับความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน โดยใช้เกมฝึกการพูดอยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้ทราบว่า การใช้เกมฝึกการพูดส่งเสริมให้เด็กมี พัฒนาการทางภาษาเพิ่มขึ้นได้

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยที่เรื่องการพัฒนาคู่มือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยครูปฐมวัยหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนำคู่มือเข้ามาช่วยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และได้พัฒนาครูเพื่อส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กปฐมวัย 3-5 ปี) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กันทิมา เอมประเสริฐ. (2543). การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานในระดับประถมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นุติ รุ่งสว่าง. (2543). การพัฒนาคู่มือการสร้างหลักสูตรระดับโรงเรียนสำหรับครูประถมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

